

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Constantin Alerguș, Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Valeriu Doagă,

judecând în ședință publică recursul ordinar declarat de avocatul Muruziuc Victor în numele inculpatului Raiu Ruslan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 octombrie 2007 în cauza penală în privința lui

Raiu Ruslan Nicolae,

născut la 20 iunie 1988, originar și domiciliat în or. Telenеști, str. Alexandru Donici 4.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 31 iulie 2006 – pînă la 02 octombrie 2006 (instanța de fond);*
- 2. de la 20 octombrie 2006 – pînă la 17 ianuarie 2007;
de la 06 august 2007 – pînă la 03 octombrie 2007 (instanța de apel);*
- 3. de la 28 aprilie 2007 – pînă la 03 iulie 2007 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura de citare legal îndeplinită.

Avocatul Muruziuc Victor care apără interesele inculpatului Raiu R. în bază de contract, a confirmat faptul că inculpatul Raiu R. cunoaște despre examinarea recursului în anulare și a solicitat admiterea acestuia în sensul declarat.

Inculpatul Raiu Ruslan fiind citat legal pe adresa nominalizată în actele cauzei și rechizitoriu (la dosar fiind anexat adeverința oficiului poștal,

prin care se confirmă că destinatarul nu se află în țară), în ședința instanței de recurs nu s-a prezentat.

Procurorul Suvac Nicolae s-a pronunțat pentru respingerea recursului ca neîntemeiat, cu menținerea hotărârii atacate.

Partea vătămată Aparatu Ludmila fiind citată legal, la dosar fiind anexat avizul de recepție, în ședința instanței de recurs nu s-a prezentat.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Sîngerei din 02 octombrie 2006, Raiu Ruslan a fost condamnat în baza art. 220 alin.(1) Cod penal, la 200 unități convenționale, echivalentul a 4000 lei.

Prin aceiași sentință au fost condamnați Cornovanu Lilia și Plămădeală Stanislav în privința cărora cauza nu se examinează.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Raiu Ruslan în luna iulie 2006, împreună și prin înțelegere prealabilă cu Cornovanu Lilia și Plămădeală Stanislav, au îndemnat-o și determinat-o pe Aparatu Ludmila să practice prostituția. După ce a primit acordul victimei de a pleca la lucru în Turcia, i-au procurat bilet de călătorie cu avionul și au transportat-o în Turcia.

3. Hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel de către acuzatorul de stat, care, invocând ilegalitatea acesteia, pe motiv că instanța de fond nu a cercetat sub toate aspectele, complet și obiectiv probele prezentate în proces, acestea dovedind cu certitudine, că inculpatul Raiu Ruslan a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 165 alin. (1) lit. b) și 165 alin.(2) lit.d) Cod penal – trafic de ființe umane, a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Raiu Ruslan să fie condamnat în baza dispozițiilor nominalizate la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

4. În motivarea apelului, procurorul a invocat că instanța de fond incorect a reîncadrat acțiunile lui Raiu Ruslan de la art. 165 alin.(1) lit. b) și 165 alin.(2) lit.d) Cod penal în cele ale art. 220 alin.(1) Cod penal, deoarece nu a analizat și apreciat la justa valoare declarațiile părții vătămate Aparatu

Ludmila, precum și chiar inculpatul nu neagă faptul, că a recrutat-o, transportat-o și transferat-o pe victimă, fiind remunerat pentru aceste acțiuni, însă nu se consideră vinovat de traficarea pătimatei, din motivul că ultima știa că va practica prostituția în Turcia.

Însă, aceste declarații nu pot servi temei pentru calificarea acțiunilor inculpatului ca proxenitism, deoarece dispoziția art. 165 Cod penal, nu exclude răspunderea chiar în cazul când este consimțământul persoanei, iar acordul victimei la practicarea prostituției este irelevant, atunci când sînt folosite mijloace de constrîngere sau înșelare, când victima chiar fiind conștientă de esența muncii, este dusă în eroare în ce privește condițiile muncii.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 ianuarie 2007, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința Judecătorei Sîngerei din 02 octombrie 2006, cu adoptarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care.

- Raiu Ruslan a fost condamnat în baza art. 165 alin.(2) lit.d) Cod penal, cu aplicarea art. 79 alin.(3) Cod penal, la 6 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

6. Instanța de apel a constatat că, Raiu Ruslan în luna iulie 2006, aflîndu-se în s. Pepeni, r-nul Sîngerei, împreună și prin înțelegere prealabilă cu Cornovanu Lilia și Plămădeală Stanislav, din interes material, au recrutat-o pe Aparatu Ludmila, urmărind scopul exploatării ei sexuale peste hotare.

După ce, prin înșelăciune, primind acordul ultimei de a pleca la lucru în Turcia în calitate de deridicătoare în hotel, i-au procurat bilet de călătorie cu avionul și au transportat-o în Turcia, unde, contrar promisiunilor a fost impusă să acorde servicii sexuale contrar voinței sale.

7. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către inculpatul Plămădeală Stanislav, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri cu aplicarea unei pedepse mai blînde. Totodată, a mai invocat că dînsul nu a fost citat legal în ședința

instanței de apel, judecata a avut loc fără participarea sa, astfel fiind lipsit de dreptul la apărare.

7.1. Recurs ordonar a declarat și avocatul Ceornea Eduard în numele inculpatei Cornovanu Lilia, care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței Judecătoriei Sîngerei din 02 octombrie 2006, deoarece instanța de apel a dat o încadrare juridică greșită acțiunilor inculpaților, precum și probelor prezentate le-au fost date o apreciere greșită. Mai mult ca atât, lipsesc careva probe care ar demonstra faptul că față de partea vătămată Aprodu L. a fost aplicată constrângere, precum și a fost supusă oricărei exploatare.

8. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 03 iulie 2007, au fost admise recursurile ordinare declarate de inculpatul Plămădeală Stanislav și avocatul Ciornea Eduard în numele inculpatei Cornovanu Lilia, casată decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 ianuarie 2007 și dispusă rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Bălți.

9. În motivarea deciziei sale, Colegiul penal a constatat că instanța de apel i-a citat pe inculpații Plămădeală S. și Cornovanu L. prin scrisori, nerespectînd prevederile art. 239-242 Cod de procedură penală, prin ce le-a fost încălcat flagrant dreptul la apărare, iar această eroare nu poate fi reparată în instanța de recurs.

10. Rejudecînd cauza, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 octombrie 2007, a fost admis apelul declarat de procuror, casată sentința Judecătoriei Sîngerei din 02 octombrie 2006 și pronunțată o nouă hotărîre.

Raiu Ruslan a fost condamnat în baza art.165 alin.(2) lit.d) Cod penal, cu aplicarea art. 79 alin. (3) Cod penal, la 6 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

11. Împotriva hotărîrii nominalizate a declarat recurs în anulare avocatul Muruziuc Victor în numele inculpatului Raiu Ruslan, care invocînd temeiul de drept prevăzut la art. 452-453 Cod de procedură penală, solicită, casarea deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece consideră că decizia

Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 octombrie 2007 este una ilegală, care este afectată de un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, fiindu-i încălcat lui Raiu Ruslan drepturile prevăzute de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și dreptul la apărare, deoarece inculpatul nu a fost citat legal la judecarea cauzei în instanța de apel și instanța a judecat cauza în lipsa inculpatului. Totodată, în instanța de fond inculpatul a fost asistat de avocat în bază de contract, iar apărătorul care i-a apărat interesele în instanța de apel nu a avut contract de asistență juridică, însă a fost numit din oficiu, în temeiul art. 70 Cod de procedură penală, care concomitent a acordat asistență juridică și inculpatei Conovanu L., necătînd la faptul că între inculpați sunt divergențe în declarații.

12. Judecînd recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Asigurarea dreptului la apărare este una din garanțiile desfășurării procesului de judecare a cauzei în contradictoriu, întrucît participarea apărătorului în procesul penal asigură protejarea drepturilor și libertăților prevăzute de lege ale inculpatului și contribuie la cercetarea obiectivă, sub toate aspectele și multilaterală a cauzei. Acest drept este stipulat în art.26 din Constituția R. Moldova, art.6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului și art.66 alin.(2) pct.5) Cod de procedură penală, potrivit cărora acuzatul are dreptul să-și aleagă apărător care să participe la proces prin contract încheiat fie cu inculpatul, fie cu rudele acestuia.

Colegiul penal lărgit, menționează că la judecarea cauzei în apel a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil și la apărare, care, după cum constată instanța, cauza a fost numită spre examinare pentru data de 03 octombrie 2007, ora 09⁰⁰, nefiind citat legal inculpatul Raiu Ruslan (f.d. 275, indicîndu-se adresa inculpatului, *or. Telenești, str. A. Donici, 7*, însă de fapt adresa fiind *or. Telenești, str. A. Donici 4*).

În materialele cauzei lipsesc date, care ar confirma că inculpatul Raiu Ruslan a fost legal citat despre data și ora examinării cauzei.

Prezența în materialele dosarului a înștiințării din 20.09.2007, cu nr.

23563, privind examinarea cauzei la data de 03 octombrie 2007, nu poate fi considerată ca citare legală a inculpatului, deoarece în actele cauzei lipsește avizul de recepție a acesteia, prin care s-ar fi demonstrat că inculpatul a primit înștiințarea în cauză și a cunoscut despre data examinării apelului declarat de procuror.

Cauza penală a fost examinată la 03 octombrie 2007 în apel atât în lipsa inculpatului, cât și a avocatului ales prin contract Petrachi Sergiu (f.d.114). Necătfînd la faptul că inculpatul avea avocat prin contract, Curtea de Apel a solicitat ca acestuia să-i fie asigurată asistență juridică garantată de stat.

Potrivit art. 321 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol. Alin. (2) pct. 1) prevede că judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc în cazul cînd inculpatul se ascunde de la prezentarea în instanță, iar alin. (6) stipulează condițiile de aplicare a acestor prevederi - *instanța decide judecarea cauzei în lipsa inculpatului din motivele prevăzute în alin.(2) pct.1) numai în cazul în care procurorul a prezentat probe verosimile că persoana pusă sub învinuire și în privința căreia cauza a fost trimisă în judecată a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la urmărirea penală și de la judecată.*

La fel, potrivit principiilor nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei stipulate la art. 314 Cod de procedură penală, instanța de judecată, la judecarea cauzei, creează părții acuzării și părții apărării condițiile necesare pentru cercetarea multilaterală și în deplină măsură a circumstanțelor cauzei.

Totodată, art. 66 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează că, inculpatul are dreptul la apărare și instanța de judecată îi asigură inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.

Conform prevederilor art. 322 Cod de procedură penală, apărătorul participă la judecarea cauzei și își exercită drepturile și obligațiile

în conformitate cu prevederile art.67-69, care se aplică în mod corespunzător.

Alin. (4) al art. 322 Cod de procedură penală, prevede că înlocuirea apărătorului care nu s-a prezentat la ședință se admite doar cu consimțământul inculpatului.

Mai mult ca atât, avocatul Pleșca Iu. care a acordat asistență juridică garantată de stat inculpatului Raiu R. în instanța de apel, concomitent a acordat asistență juridică și inculpatei Cornovanu L., necătînd la faptul că poziția de apărare a acestor acuzați diferă, rolul lor la participarea infracțiunii este diferită, în declarațiile acestora sunt divergențe, iar la judecarea cauzei în prima instanță fiecare din ei au avut avocați aleși care au participat în bază de contract.

În astfel de circumstanțe, Colegiul penal lărgit conchide că, la judecarea apelului declarat de procuror, procesul penal n-a fost echitabil în sensul art.6 § (1), § (3) lit. b), c) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, - *“Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî (...) asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Orice acuzat are, în special, dreptul: să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer”*.

Aceste prevederi legale la examinarea cauzei date în ordine de apel au fost flagrant încălcate.

Luînd în considerație încălcările legii procesual penale enunțate, Colegiul penal constată că instanța de apel a judecat și a pronunțat în lipsa inculpatului Ruslan Raiu, care nu a fost citat legal și a apărătorului acestuia în bază de contract Petrachi S., o soluție care i-a lezat inculpatului dreptul la un proces echitabil, sub aspectul că acesta a fost lipsit de dreptul de a fi legal citat în apel, de a participa, a se pronunța asupra apelului procurorului, și de a-și organiza apărarea personal sau prin avocatul ales.

Astfel, în hotărîrea CEDO „*Croissant vs Germania*” din 25 septembrie 1992, Curtea Europeană a menționat că „*chiar în cazul în care dreptul acuzatului de a se apăra personal și a alege apărătorul nu are un caracter absolute și este limitat de instanțe, în fața sarcinei de a decide dacă interesele justiției impune numirea unui apărător din oficiu, instanțele inevitabil trebuie să țină cont de dorința acuzatului, dar și să asigure asistența unui apărător la toate etapele procesului în fața instanței naționale*”.

Totodată, în cazul în care acuzatul are dreptul la o asistență juridică garantată această asistență trebuie să fie concretă și eficientă și nu teoretică și iluzorie cauza “*Artico vs Italia*”, hotărîrea CEDO din 13 mai 1980.

Colegiul penal lărgit atenționează că în speță, recursul în anulare declarat de avocatul Muruziuc Victor în numele inculpatului Raiu Ruslan, reieșind din faptul că ultimului i-a fost încălcat dreptul la apărare, menționate mai sus, cât și de faptul că avocatul Iu. Pleșca nu și-a onorat în ședința instanței de apel obligațiunile de avocat și nu a declarat recurs împotriva deciziei de condamnare a lui Raiu Ruslan, instanța va judeca recursul declarat în procedura recursului ordinar conform art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală.

Mai mult ca atât, avocatul din oficiu, Pleșca Iu. nu a făcut cunoștință cu decizia Curții de Apel Bălți din 03 octombrie 2007 și nu i-a adus-o la cunoștință clientului sau respectiv, inculpatul a fost lipsit de posibilitatea de a contesta cu recurs ordinar decizia nominalizată.

Despre existența deciziei instanței de apel inculpatul Raiu R. a aflat de la fratele său, ultimul a și încheiat contractul cu avocatul V. Muruziuc pentru a contesta decizia Curții de Apel Bălți din 03 octombrie 2007.

Din conținutul recursului declarat se semnalează încălcarea dreptului inculpatului la un proces echitabil în instanța de apel și anume: judecarea cauzei a avut loc fără participarea inculpatului și a avocatului ales, cât și imposibilitatea acestuia de a se prezenta în ședință, deoarece n-a fost citat legal, adică se invocă temeiurile de drept stipulate la art.427 alin.(1) pct.4) și pct.5) Cod de procedură penală.

Astfel, se constată că în cauză, s-a comis de către instanța de apel, o eroare de drept, care este temei de recurs și deoarece nu poate fi corectată de instanța de recurs, în baza art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, decizia urmează a fi casată și dispusă rejudecarea cauzei în ordine de apel.

Rejudecând apelul, instanța urmează să țină seama cele expuse în prezenta decizie, să dispună citarea legală a avocatului ales în bază de contract și a condamnatului Raiu Ruslan, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel și să adopte o hotărâre legală și întemeiată în conformitate cu prevederile legii.

13. În conformitate cu art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Muruziuc Victor în numele inculpatului Raiu Ruslan, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 03 octombrie 2007 în privința lui *Raiu Ruslan Nicolae* și dispune rejudecarea cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Se mențin celelalte dispoziții ale deciziei contestate.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată în ședință publică la 11 iulie 2013, ora 09⁵⁰.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Valeriu Doagă

